

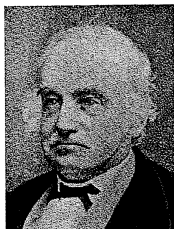
Geschichte der Juden in Blowitz.

Bearbeitet von

Josef Weisskopf, Oberfinanzrat i. R., Pilsen.

Náboženská obec žid. v B., která náležela ještě před válkou k větším obcím na českém západě, má dnes toliko 4 mužské členy a nesežene ani o největších žid. svátcích k nábožnosti předepsaný počet mužů — je určena k zániku.

Toť tragický osud velké většiny venkovských o. ž., jehož sice želi každý z venkova pocházející Žid, i když musí uznati, že Židům na venkově hospodářské poměry odzvánějí.

Leopold Fischl

Bedřich Weisskopf

Začátkem 16. stol. měly B. největší počet Židů následkem jich vypovězení z velkých měst, zejména z blízké Plzně.

Žid. hřbitov č. k. 1373, zapsaný v pozemkové knize teprve od 12. června 1829, byl založen již v r. 1683, a nejstarší hroby pocházejí z této doby.

V stejnou asi dobu byla postavena, resp. ze soukromého domu (Krausů) upravena dřevěná, šindelem krytá synagoga, která musela býti v r. 1903 zbořena, poněvadž hrozila sesutím.

Prodejem bývalého „chedru“, obětavostí místních a okolních Židů a přičiněním tehdejšího starosty, pana Bedřicha Weisskopa, byla na téže místě s použitím prastarých vnitřních ozdob postavena synagoga nová, kterou zasvětil za účasti řady oficiálních osobností, zejména též tehdejšího purkmistra, poslance Josefa Karlíka, jakož i katolického duchovenstva, pan dr. Kraus, bývalý benešovský rb. Dle spisku Frant. Faktora, asistenta na technice, později doktora chemie a ředitele české reálky v Budějovicích, „Popis ohresu Blavického“, který vyšel v r. 1887 u Šimáčka v Praze vlastním nákladem autora, mělo město nad Uslavou v r. 1880 celkem 158 žid. duší, dnes má jich jen 25 a 17 domků (z 118), nacházelo se ve vlastnictví Židů.

Sto let předtím, v r. 1788, vlastnili Židé 13 domků ze 143 a v r. 1838 připadlo z celkového počtu 169 čísel na žid. majitele 17 domků.

Domy ve vlastnictví Židů musely býti opatřovány římskými čísty.

Blowitz 1

Dějiny Židů v Blavicih.

Zpracoval

Josef Weisskopf, vrchní fin. rada v. v., Plzeň.

Během pozdějších let zmenšoval se počet Židů stěhováním jich, zejména do Ameriky (celé rodiny) a do velkých měst.

Vzájemný poměr Židů a křesťanů byl celkem dobrý, jak za dob starších, tak i v době novější.

Ovšem, že mívali jich ochránci, páni z Hradiště, své, Židům ne právě vždy přátelské choutky! Tak nařídil příkladně hrabě Prokop Kolovrat-Krakovský dekretem ze dne 8. dubna 1747, že Židé ze všech svateb a pohřbů obyčejnou štolu zapraviti mají a vyhlášením ze dne 18. února 1747 zmenšuje stav židovstva, kde poručí, aby se vystěhovali se ženami a dětmi ve třech měsících: Joachim Hartman, Jakub Hartman, Josef Polák, Jakub Fischl, Jarolím Polák, Samson Černý, Jakub Levit a Josef Pinkas.

V r. 1751 nařídil:

Jelikož poznávám, že židovstvo v několika letech ke škodě křesťanské obce se rozmohlo, ačkoliv já v r. 1747 jsem 11 židovských rodin odstranil, ustanovuji:

Počet domů žid. nesmí býti zvětšen. Nesmí dále provozovati obchod senem, dřívím a pod. Bez povolení vrchnosti nesmí chovati dobytek. Vyjma Žida Radnického a jeho dědičů nesmí žádný Žid pod pokutou 8 tolarů říš. dobytek porážeti.

Zato nezažili blavičtí Židé v pozdějších letech, mimo snad v r. 1848 a v době hilsneriády, protižidovských projevů. V památném r. 1848 byl starostou ž. o. Leopold Fischl, zvaný všeobecně „Kulif“, který požíval velké úcty občanstva a jemuž se podařilo utlumiti nepokoje protižidovské hned v zárodku. Týž zemřel náhle 2. dubna 1882, když byl starostou do r. 1861,

Antonín Radnitzer

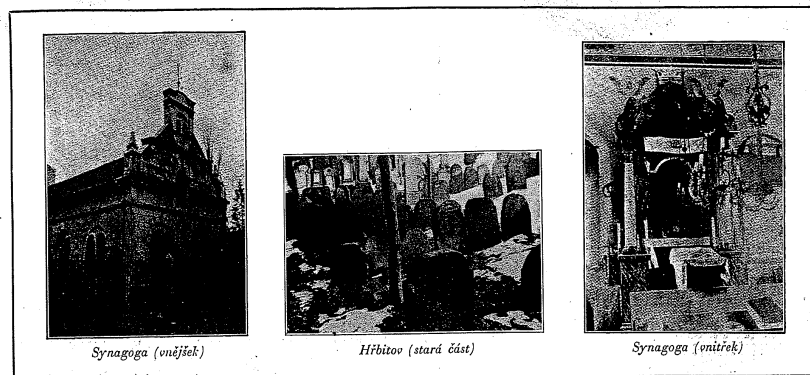
Josef Weisskopf

kdy převzal úřad Salomon Goldscheider (1861 do 1878), oblíbený a veškerým občanstvem vyhledávaný ranhojič.

Po něm stal se představeným ž. o. Bedřich Weisskopf a podržel čestný úřad až do své smrti r. 1911.

V době Hilsnerova procesu v Kutné Hoře a v Písku

Blavitz 1

Synagoga (vnějšek)

Hřbitov (stará část)

Synagoga (vnitřek)

1899 počalo také v B., zásluhou tehdejšího purkmistra, advokáta dra Františka Metelky, protižidovské heslování, projevové zejména vypuštěním dvou Židů z kandidátek do obecního zastupitelstva.

Starosta p. Bedřich Weisskopf vystihl slabiny tohoto štváře, odkryl v zasedání místní školní rady jisté nesprávnosti v jeho úřadování a přivedl tím nejen jeho resignaci na purkmistrovství, nýbrž též jeho ne právě čestný odchod z B.

Tím byl zjednan starý klid a Židé dosáhli opět dvou míst v obecním zastupitelstvu (Bedřich Weisskopf a Marek Lederer), které bylo po 2 léta „judenrein“.

Jako rb. a učitel náboženství působili v B., pokud jsem zjistil a pokud sahá má paměť, asi 45 let učence na slovo vzaty Salomoun Schwartzkopf do r. 1871, po něm výborný kantor, učitel a znalec žid. písemnictví Lazar Adler od r. 1872 do své smrti r. 1910 a naposled Jonáš Traub. Od jeho odchodu v r. 1924 nemají B. ani rb., ani učitele náboženství.

Zbýl zde ještě jen představený pan Antonín Radnitzer, za udržování synagogy a hlavně hřbitova, kde odpočívají ti, kteří nám byli na světě nejmilejší a nejdražší.

Blavitz 2

43

Blavitz 2